

Vart går PSOP?

(Brevväxling mellan Leo Trotskij, Marceau Pivert och Daniel Guérin)

[Från **The New International**, [Vol. V No.5](#), maj 1939, s 134–143. Här översatt från versionen på [MIA](#). Delar av brevväxlingen tidigare publicerad som ”Centrismen och Fjärde internationalen”. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Innehållsförteckning

Leo Trotskij till Marceau Pivert.....	1
Pivert svarar Trotskij.....	3
Brev till en vän i Frankrike.....	4
Daniel Guérin till Leo Trotskij.....	7
Centrismen och Fjärde internationalen.....	8
ILP.....	8
POUM.....	9
Orsaken till nederlaget i Spanien.....	10
Kurragömma.....	11
Personlig känslighet och ideologisk oförsonlighet.....	12
Sektivism.....	13
Fjärde internationalen.....	13
För en ärlig sammanslagning.....	14

Leo Trotskij till Marceau Pivert

Kära kamrat Pivert!

Jag erkänner att det är med viss tvekan som jag har bestämt mig för att skriva detta brev till dig. Inte bara på grund av att våra politiska åsikter långtifrån sammanfaller, utan framförallt därför att det kan verka malplacerat att jag riktar mig till en politisk kämpe i Frankrike från ett land långt borta om en fråga som gäller Frankrike. Men jag har avfärdat dessa tvivel. Situationen är så allvarlig, ödet för Frankrikes och hela Europas, i hög grad hela världens, proletariats i så hög grad beroende på den kommande händelseutvecklingen i Frankrike, och situationens grundläggande delar till och med på långt avstånd så tydliga, att jag anser det vara otillåtligt att inte försöka förklara mig för dig medan allt ännu inte är förlorat.

Utvecklingen i Frankrike har under de 3 eller 4 senaste åren gått mycket långsammare än man kunde förvänta sig när jag skrev broschyren [Vart går Frankrike?](#) Den levande verkligheten är alltid rikare på möjligheter, omkastningar, komplikationer än de teoretiska prognoserna. Men den övergripande händelseutvecklingen har trots allt inte lett till något nytt som principiellt skiljer sig från vår uppfattning. Jag vill inte dröja vid det, eftersom jag har ägnat mig åt denna fråga i min senaste artikel, *Den avgörande timmen närmar sig*, som jag hoppas snart ska publiceras på franska (hur som helst bifogar jag en kopia med detta brev).^{*} Utvecklingen närmar sig uppenbarligen sin upplösning. Denna utveckling kan bara leda till att det antingen upprättas en fascistisk diktatur, till en början av en förfascistisk (bonapartistisk), militär sort, eller att proletariats segrar. Jag tror inte att vi är oense om detta. Jag tror dessutom inte att vi är oense om dröjsmålet: enligt min åsikt är 2 eller 3 år det *maximum* som återstår till en ”definitiv” upplösning, som är oåterkallelig för flera år framåt.

Det som kan rädda situationen i Frankrike är att det skapas en verkligt revolutionär förtrupp med flera tusen personer som förstår situationen klart, är helt befriade från inflytande från den borgerliga

* På engelska: [The Decisive Hour in France](#), på marxists.org – öa.

och småborgerliga allmänna opinionen ("socialistisk", "kommunistisk", "anarkosyndikalistisk", etc.) och är beredda att gå hela vägen. En sådan förtrupp kommer att veta hur de ska hitta vägen till massorna. Under de senaste 10-15 åren har vi mer än en gång sett hur stora traditionella partier och grupperingar har förvandlats till damm under slagen från stora händelser, som Järnfronten (utan järn), Folkfronten (utan folk), etc. Det enda som varken knäcks eller blir till damm är det som har smitts av *klara, exakta, oförsonliga revolutionära teorier*.

Jag har inte möjlighet att följa ditt partis arbete på nära håll, jag känner inte till dess interna sammansättning, och det är därför jag avstår från att göra någon bedömning. Men jag känner verkligen till Londonbyråns andra partier, som har existerat i drygt ett år. Jag frågar mig: kan ditt parti tackla de enorma uppgifterna hand i hand med Fenner Brockway, Walcher, Sneevliet, Brandler och andra ärevärdiga krymplingar, som inte bara har misslyckats att visa sig förmögna att orientera sig under revolutionära händelser, utan tvärtom många gånger har visat att de är helt oförmögna till revolutionära handlingar, och under de följande åren visade sin inte mindre oförmåga att lära sig något av sina egna misstag. Den bästa gruppen bland dem var POUM. Men står det nu inte klart, att POUM:s rädsla för den småborgerliga allmänna opinionen inom Andra och Tredje internationalen och framförallt bland anarkisterna var en av de främsta orsakerna till den spanska revolutionens misslyckande?

En av två saker. Antingen kommer det franska proletariatet, förrätt och försvagat av Blum, Thorez, Jouhaux och andra, att överraskas och raderas ut utan motstånd, som proletariatet i Tyskland, Österrike och Tjeckoslovakien ... Men det är meningslöst att göra beräkningar på basis av denna variant – inställsamma knäfall kräver ingen strategi. Eller så kommer det franska proletariatets förtrupp under den period som återstår att återigen att lyfta huvudet, samla massorna kring sig och känna sig lika förmöget att göra motstånd som att gå till attack. Men denna variant förutsätter att massornas förhoppningar, självförtroende, glöd och hat mot fienden förstärks så mycket att allt som är dåligt, slätstruket, skadat kommer att kastas åt sidan och skingras i stormen. Bara revolutionärer som är beredda att gå hela vägen kan leda massornas verkliga uppror, ty massorna vet utomordentligt väl hur man skiljer mellan vacklan och fast beslutsamhet. Och utan ett uppror är katastrofen oundviklig, och det bara med ett kort dröjsmål.

Jag ser inget annat sätt att omedelbart bilda en revolutionär förtrupp i Frankrike än att ditt parti förenas med Fjärde internationals sektion. Jag har förstått att de två organisationerna genomför förhandlingar om sammanslagning, och jag är fjärran från att vilja blanda mig i förhandlingarna eller ge konkreta råd härifrån. Jag närmar mig frågan ur en mer övergripande synvinkel. Det faktum att förhandlingarna har pågått länge och drar ut på tiden förefaller mig vara en ytterst alarmerande omständighet, ett symptom på bristande samklang mellan den objektiva situationen och stämningarna bland till och med arbetarklassens mest utvecklade delar. Jag vore glad att få höra att jag har fel.

Du har ett stort ansvar, kamrat Pivert, mycket liknande det ansvar som Andreu Nin bar under den spanska revolutionens första få år. Du kan ge händelserna en stark knuff framåt. Men du kan också spela den ödesdigra rollen som broms. I tider av akut politisk kris kan personliga initiativ få stort inflytande på händelseutvecklingen. Det är bara nödvändigt att beslutsamt bestämma en sak: *att gå hela vägen!*

Jag hoppas att du kommer att uppfatta de motiv som har väglett mig när jag skrev detta brev till dig på rätt sätt, och jag önskar varmt att du når framgång på vägen till den proletära revolutionen.

Leo Trotskij

Coyoacán, D.F., 22 december 1938

Pivert svarar Trotskij

Kära kamrat Trotskij!

Jag skickade innehållet i ditt brev till mina kollegor i partiets verkställande utskott. Liksom du är vi alla överens med din bedömning av Frankrikes och följaktligen hela det internationella proletariats ytterst allvarliga situation. Vi anser det därför naturligt att brevväxla med dig, eftersom det trots våra olika uppfattningar gör det möjligt för oss att slå fast viktiga likheter i våra perspektiv. Vi är dessutom tillräckligt fria från nationalistiska fördomar för att inte på något sätt anse det "opassande" med brev från en så erfaren marxistisk kämpe som du. Det är upp till oss att tvinga oss själva att se saker och ting som de är, och ärligt avgöra hur resultatet av våra observationer sammanfaller med dina slutsatser eller var det finns påtagliga skillnader. Den enda skillnad där en jämförelse mellan ditt brev och våra bedömningar skiljer sig verkar, liksom 1935, gälla hur mer eller mindre snabbt de förutsägbara händelserna kommer att ske: vi vet att krisen närmar sig, men den kan skyndas på eller bromsas i enlighet med utvecklingen av de internationella händelser, av vilka situationen i vår sektor är direkt beroende. Och vi hade varit tacksamma om ditt brev hade tagit hänsyn till de febrila förberedelserna av konflikten mellan de imperialistiska lägren, och hade bedömt dröjsmålen i ljuset av detta perspektiv.

Men den nödvändiga uppgiften är hursomhelst densamma: att smida samman en revolutionär förtrupp som kan ställa frågan om att erövra makten och leda de arbetande massorna på vägen till proletariats diktatur. De kämpar som har samlats runt PSOP har denna väldiga ambition. De har redan gått igenom två prövningar och urval: septemberkrisen visade deras trohet mot den proletära internationalismen, novemberkrisen visade deras förmåga till direkt handling. Dessa kamrater gör förvisso inte samma hårda och definitiva bedömning som du av de kämpar som du nämner, och vars politiska förmåga du undervärderar, kanske som ett resultat av tendenslikheter och skillnader som för oss idag verkar sekundära. Vi har i själva verket bildat en Internationell arbetarfront mot kriget med dem, och det är denna enhetsfronts plattform och mål som ska utsättas för en marxistisk kritik snarare än den ena eller andra personens underskrift. Men din hårda bedömning av våra kamrater i POUM kommer säkert att väcka samstämmiga protester bland våra medlemmar, ty för oss, som sedan juli 1936 har levt tillräckligt nära händelserna, är det inte "POUM:s rädsla för den småborgerliga allmänna opinionen inom Andra och Tredje internationalen och framförallt bland anarkisterna" som är orsaken till den revolutionära förtruppens misslyckande, utan den brittisk-franska imperialismens, den tysk-italienska imperialismens och även stalinisternas samlade ansträngningar. Resultaten av förtruppens politik har tyvärr inte samma tyngd under en period av reträtt och nedpressning av arbetarrörelsen som under en period av framryckning. Men själv har vi dragit följande lärdom av dessa tragiska erfarenheter: under gynnsamma omständigheter kan en djärv och beslutsam arbetar-klassstrategi ha en oöverskådlig räckvidd. Det finns förvisso tider då man måste gå "till botten och hela vägen". Vi genomlevde dem i juni-juli 1936, vi kommer inte att glömma dem.

Du ställer en annan fråga i ditt brev: om "sammanslagningen" av vårt parti med Fjärde internationals franska sektion. "Förhandlingarna" avslutades med förslag till sammanslagning som vi inte kunde överväga utan att bryta mot de fasta åsikterna hos våra medlemmar, som fick frågan om anslutning till Fjärde internationalen under vår grundningskongress (16-17 juli 1938) och som nästan enhälligt avvisade den. Detta beslut och denna inställning bör dessutom inte få den alarmerande karaktär som du tänker dig. Vi slog fast den programmatiska basen och stadgarna till ett revolutionärt, internationalistiskt socialistiskt parti och ett demokratiskt system. Alla medlemmar som är överens med våra principer och de demokratiska garantier som vi erbjuder hör hemma i PSOP, där de själva kommer att smida det befrielsens verktyg som saknades i juni 1936. Det inser till fullo alla de kommunistiska och socialistiska medlemmar som ansluter sig till oss, och dessutom den minoritet i POI som just har tagit plats i våra led.

Men vi vill tala öppet med dig, kamrat Trotskij, om de sekteristiska metoder som vi har upplevt runt

oss och som har bidragit till förtruppens bakslag och försvagning. Jag talar om de metoder som består av att kränka och skymfa den revolutionära intelligensen hos medlemmar – de är många i Frankrike – som är vana att själva bestämma sig och lojalt ansluter sig de hårda faktas skola. Det är de metoder som består av att utan något som helst överseende tolka det oundvikliga sjabblande som sker under sökandet efter sanningen. Slutligen de metoder som med hjälp av inplantering styrd utifrån försöker diktera arbetarrörelsens inställning, taktik eller svar som inte kommer från dess kollektiva intelligens' djup. Det är till stor del på grund av det som Fjärde internationalens franska sektion har visat sig vara helt oförmögen att inte bara nå fram till massorna utan i själva verket ens skapa erfarna och seriösa kadrer.

Om frågan om sammanslagning med POI (majoriteten) hade ställts, så skulle den som en förutsättning ha haft en diskussion om dessa metoder som arbetarrörelsen har lidit så mycket av. När det nu finns allvarliga meningsmotsättningar mellan POI (majoriteten) och PSOP, varför då föreslå en sammanslagning? Om förslaget är allvarligt menat, tror du att vi då kommer att överge vår förkärlek för ett revolutionärt parti med ett demokratiskt system, som kan leda sina egna angelägenheter? Och om förslaget inte är allvarligt menat vore det bättre att inte insistera på det: ställda inför arbetarklassens mäktiga politiska organisationer och det borgerliga förtrycket har vi annat att göra än att lägga ner vår tid på detta bedrägliga spel.

Tro mig: utan intresse för personliga eller fraktionella förutfattade meningar (den som har sådana förutfattade meningar idag skulle vara mycket medelmåttig) föredrar vi absolut att organisera en enhetsfront mellan revolutionära grupper som skiljs av ideologiska skillnader (till exempel om det hotande imperialistiska kriget) istället för en illusorisk organisk sammanslagning som innehåller frön till förvirring och snabb upplösning. Sammanfattningsvis fäster vi mycket stort värde vid vänskapligt samarbete med alla revolutionära kämpar som försöker underordna sina personliga preferenser under nödvändiga gemensamma handlingar. Processen att bilda den revolutionära förtruppen kan inte ha karaktären av en mekanisk operation.

I den mån vi bär vår andel av ansvaret inför arbetarklassen på våra axlar, så är vi fast beslutna, kamrat Trotskij, att inte visa oss underlägsna de svåra uppgifter som väntar oss.

Med vårt tack, kära kamrat Trotskij, skickar vi våra revolutionära hälsningar.

Marceau Pivert
Paris, 26 januari 1939

Brev till en vän i Frankrike

Kära vän!

Jag skyndar mig att svara på ditt brev från den 24 januari, som gav mig viktig information om läget i PSOP. Jag anser det nödvändigt att kommentera de punkter som Marceau Pivert tog upp under sitt samtal med er.

I sin bedömning av den övergripande situationen i Frankrike förkunnade han sin ”fullständiga solidaritet” med mig. Det säger sig själv att jag varmt välkomnar ett sådant uttalande. Men det är ändå inte tillräckligt. För att det ska bli möjligt med ett senare samarbete räcker det inte bara med enhet vad gäller *bedömningarna*, det är också nödvändigt att åtminstone de viktigaste *praktiska slutsatserna* är desamma. I samband med junidagarna 1936 skrev Marceau Pivert: ”Nu är allting möjligt.” Det var en storartad formulering. Den betydde: med detta proletariat kan vi gå hela vägen, det vill säga direkt inrikta oss på att erövra makten. Under samma period, eller strax efter, skrev jag: ”Den franska revolutionen har börjat.” Vi hade således samma förutsättning som Marceau Pivert. Men det var just därför jag inte kunde förstå hur Marceau Pivert kunde fortsätta att ha förtroende för

Blum, även om detta förtroende var betingat och begränsat – ett halvt förtroende, när det var helt uppenbart att denne borgerliga beskyddare och träskalle, desertör från topp till tå, bara kunde leda proletariatet till nederlag och förödmjukelse.

Men vi ska inte återvända till det förflutna. Låt oss ta den nuvarande situationen. Enligt min åsikt har frågan om frimurarna en enorm politisk och symptomatisk betydelse. Under den period av djup revolutionär kris som Frankrike nu genomgår, och som på skarpast möjliga sätt ställer proletariatet inför frågan om kampen om makten, är det en elementär och brådskande uppgift för revolutionära ledare att kapa alla politiska och moraliska band till den borgerliga radikalismens och officiella ”socialismens” förrädiska ledare, som vid de avgörande händelserna alltid kommer att vara mot arbetarna.

Jag vet inte om Daladier är frimurare, men Chautemps är det, och tillsammans med honom ett antal andra regeringsmedlemmar. Jag frågar mig hur det är möjligt att på allvar vara mot Folkfrontens uppgivna politik – det vill säga proletariatets politiska underkastelse under den radikala borgarklassen – och på samma gång befinna sig i ett ”moraliskt” block med den radikala borgarklassens ledare, med dessa lymlar och staviskyiter,* som i sin roll som frimurare tar på sig uppgiften att nydana mänskligheten ”moraliskt”. Inför en så påfallande motsättning har varje arbetare rätt att säga: ”Dessa socialister tror inte själva på den socialistiska revolutionen, för i så fall skulle de inte vara vänner med ledarna för den klass som de säger sig förbereda revolutionen mot!”

Tack vare lyckliga (eller olyckliga, jag vet knappt vilket) omständigheter, fick jag under min vistelse i Isère möjlighet att med egna ögon betrakta lite frimureri. Jag bodde i ett hus med en frimurare, och de flesta gästerna var också frimurare. Bland mina unga vänner fanns en frimurare som alldeles nyligen hade brutit med frimureriet. Det är därför jag inte bara kan grunda min uppfattning på allmänna överväganden, som i sig själva är helt obestriddiga, utan också på direkta observationer av frimureriets roll i den franska landsbygdens politiska liv.

Frimurarnas översta skikt består av radikaler eller ”socialister”, advokater, deputerade, karriärister, cyniker, för vilka logerna bara är en valapparat. I logerna i Grenoble finns det inga eller nästan inga arbetare. Tvärtom har lägre chefer från fabriker en viktig ställning. Jag känner en förman och fick intressanta rapporter om en annan. Deras främsta intresse var att komma bort från arbetarna, att vara med i ”artigt sällskap”, att lyssna på ”skolade” män. De tittade med from respekt på advokaterna och professorerna som erbjöd dem ”humanitära” och ”pacifistiska” banaliteter. Med hjälp av frimurarnas ritualer fick logernas ledare, som spelade en viss roll inom politiken i Grenoble, för sina egna syften tillgång till småborgerliga anhängare och en del av den halvproletära aristokratin. En del av dessa herrar anslöt sig inte själva till frimurarna, utan drog i trådarna från bakom scenen. Inom frimureriet samlades således alla de parasitära karaktärsdrag som idag ger Andra och Tredje internationalen ett så motbjudande anlete. Kan man bryta med socialdemokratin och Komintern och samtidigt vara anknuten till den värsta karikatyren av dessa två organisationer, frimurarna?

Revolutionen kräver att man ger allt. Revolutionärer som inte kan tillfredsställa sina politiska och moraliska behov i ett revolutionärt arbetarparti, utan söker något ”bättre” och ”mer upphöjt” i de borgerliga radikalernas sällskap, är mycket tveksamma.

Exakt vad letar de efter? Låt dem förklara det för arbetarna! ... Det svåraste och också viktigaste under en epok som den Frankrike går igenom nu, är att befria sig från den borgerliga allmänna opinionens inflytande, bryta med den i sitt inre, inte skrämmas av deras skällande och lögn och smädelse, och speciellt förakta deras lovord och smicker. Bara på detta villkor kan man säkra sig den nödvändiga handlingsfriheten, förmågan att i tid höra massornas revolutionära röst och ställa sig i spetsen för deras beslutsamma offensiv. Men genom själva sitt väsen är frimureriet en säkerhetsventil för att avleda revolutionära tendenser. Den mycket lilla andel ärliga idealister som kan

* Syftar på Alexandre Stavisky, en fransk finansman och förskingrare vars handlingar skapade en politisk skandal som blev känd som Staviskyaffären – öa.

återfinnas i logerna ökar bara frimureriets farliga karaktär.

Det är därför jag tvingas tro att Marceau Pivert inte har dragit de nödvändiga slutsatserna från sina revolutionära förutsättningar. Och det är det allra farligaste under en revolutionär epok. Det var just på grund av sin oförmåga att dra de nödvändiga praktiska slutsatserna som POUM spräckte skallen. Det verkar som Marceau Pivert olyckligtvis än idag är nöjd med sin radikala analys av situationen, men inte kan bestämma sig för de revolutionära uppgifter som följer av hans analys.

I anslutning till det jag just har sagt, noterar jag med största oro de anklagelser och beskyllningar som Marceau Pivert riktar mot vissa av de medlemmar i POI som just har gått med i PSOP. Enligt hans uttalanden tillåter de sig "brutala angrepp", de använder en "felaktig ton", de kännetecknas av att vara "hårda", etc., etc. Det är mig helt främmande att analysera enskilda händelser som jag inte känner till och inte heller kan känna till härifrån. Jag medger att det i ett eller annat fall kan ha förekommit taktlösa händelser. Men kan det ha någon verkligt politisk betydelse i en revolutionärs ögon? Sedan arbetarrörelsen uppstod har anklagelser om att använda en olämplig ton, att vara alltför hård eller sakna takt, ständigt riktats mot vänsterns representanter (mot Marx, mot Engels, mot Lenin, Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht). Det förklaras å ena sidan av det faktum att de socialister som inte helt har brutit med den borgerliga allmänna opinionens fördomar och upplever falskheten i sin egen situation, inte alls välkomnar kritik. Det är en psykologisk lag. Å andra sidan har personer vars ursinniga kamp mot de härskande partierna besjålas av oförsonliga revolutionära idéer alltid, och i synnerhet i kritiska lägen som idag, en benägenhet att vara otåligen, ihärdiga och irriterade på de centristiska element som tvekar, väntar, gör undanflykter och förlorar tid. Den revolutionära rörelsens hela historia kännetecknas av en polemik mellan dessa två grupper.

Att vädja till den interna partidemokratin och samtidigt klaga på "tonen" förefaller inte övertygande för mig. *Demokratin* begränsas av *centralismen*, det vill säga av nödvändigheten av enhet i handling. Men det är ett misstag att säga: *eftersom* vi har demokrati ska ni *därmed* inte drista er att öppna munnen för mycket eller prata i ett tonläge som förargar oss. För revolutionärer förargar det ännu mer att vissa andra talar till Leon Blum i en smidig, försonande och vädjande ton. I båda fallen är tonen oupplösligt förknippad med det politiska innehållet. Det är just detta *innehåll* som måste diskuteras.

Om vissa andra av POI:s medlemmar har brutit mot disciplinen skulle jag inte bara förstå anklagelserna utan också förstå om de utesluts ur partiet. Alla organisationer har rätt att upprätthålla sin disciplin. Men när jag hör anklagelser att *x* eller *y* försvarade sin uppfattningar alltför oartigt och på så sätt tvingade två "mycket värdefulla" partikamrater att lämna, då förstår jag inte alls. Vad är de revolutionärer värda som lämnar sitt parti bara för att någon kritiserar deras idéer skarpt? Småborgerliga sympatisörer som ser partiet som en salong, en vänskaplig klubb eller frimurarloge är värdeflösa under revolutionära perioder. Om de inte tål ganska hårda anmärkningar, så visar de därmed bara sin inre tomhet: dessa personer söker bara en förevändning att lämna barrikaderna.

Revolutionärer som uttrycker sina tankar öppet, om än skarpt, är inte farliga för PSOP. Det som är farligt är principlösa förrädare, personer som vet hur de ska maskera sitt verkliga ansikte, som döljer sig med vilka teorier som helst, som försvarar en sak idag och en annan imorgon, äventyrare som Raymond Molinier, som inte försöker skaffa sig inflytande med hjälp av ideologisk kamp utan med korridorintriger. Självcentrerade och helt sterila sekterister är också farliga, personer som belgaren Vereecken, som bara är i behov av ett parti som en publik för sitt kvittrande. Fjärde internationalens överlägsenhet är att den systematiskt har gjort sig av med dessa element. Det måste vi också hoppas på i fallet PSOP.

Jag ska inte ta upp frågan om POUM här: alla som tar detta problem på allvar måste svara på vår kritik av POUM. Händelserna har fullständigt bekräftat den. Det är bäst att inte tala om ILP alls: jämfört med Maxton och kompani var den bortgångne mensjevikedaren Martov en verklig revolutionär. Och vi vill lära av Lenin, inte av Martov. Är det inte så, Marceau Pivert?

PSOP splittrade från ett opportunistiskt parti, *åt vänster*, och vid en tidpunkt som är fylld av ansvar och mycket kritisk. Jag har informerats om att PSOP:s sammansättning till största delen är proletär. Dessa två fakta är ett mycket värdefullt tecken på en *möjlig* revolutionär utveckling av partiet. För att förverkliga denna möjlighet måste PSOP genomgå en period av mycket omfattande och djärv diskussion, som inte får hållas tillbaka av yttre eller underordnade överväganden. Det handlar inte om kritikens *ton* utan om dess *inhåll*. Det är inte frågan om personlig stolthet utan om det franska proletariatets öde. De kommande månaderna, kanske till och med de kommande veckorna, kommer att visa om PSOP kan och kommer att slå in på marxismens, bolsjevismens väg: under vår epok sammanfaller dessa två uppfattningar fullständigt.

Med bästa hälsningar,
Leo Trotskij
Coyoacán, D.F., 14 februari 1939

Daniel Guérin till Leo Trotskij

Kära kamrat Trotskij!

Jag tar mig friheten att lägga till några *personliga* ord till det brev som Marceau Pivert har skrivit till dig. Jag var bortrest och inte närvarande vid partiets verkställande utskotts möte där innehållet i detta brev godkändes.

Om jag hade varit närvarande skulle jag utan tvekan ha krävt att åtminstone brevet sista avdelning skulle ha skrivits annorlunda.

Jag är verkligen inte helt överens med mina kamrater i verkställande utskottet när de betonar de *allvarliga meningsskiljaktigheter* som kan finnas mellan POI och PSOP. Jag tror att dessa ”allvarliga meningsskiljaktigheter” skapades på ett konstgjort sätt av sekterismen hos vissa av dina vänner, såsom Naville. Och jag beklagar att vi från vår sida hävdar att dessa ”allvarliga meningsskiljaktigheter” existerar. Jag har intryck av att båda sidor tar sin tillflykt till dessa ”meningsskiljaktigheter” för att inte förenas.

Jag anser dessutom att en ”enhetsfront” vore att föredra framför en sammanslagning, och inte heller att en sådan sammanslagning *nödvändigtvis* skulle ”innehålla frön till förvirring och snabbt sönderfall”.

Det är möjligt, kanske till och med mycket möjligt att det kan vara så, *men bara i händelse av att dina vänner skulle betrakta sammanslagningen som en illojal manöver*, och planerar att skaffa ett fotfäste som en ”främmande kropp” i PSOP, för att förstöra det inifrån och förbereda en ny splitt-ring – det vill säga för att i syfte att bilda ett nytt POI dra med sig ett antal av våra medlemmar. Ja, om det är dina vänner plan så vore sammanslagningen ”illusorisk” och katastrofal.

Men trots *misstanken* som vissa av dina vänner taktik väcker i mig, kan jag inte tro att de under de nuvarande allvarliga omständigheterna skulle begå brottet att krossa den *enda* rörelse i Frankrike som kan fungera som smältdegel för att bilda den revolutionära förtruppen. Följaktligen avvisar jag inte möjligheten av en lojal sammanslagning.

Jag är inte formell när jag säger exakt vad jag tänker: det är på dig, *och endast dig*, det beror om sammanslagningen ska bli lojal eller illojal.

För att undvika alla missförstånd, vill jag påpeka att jag med *sammanslagning* givetvis menar att POI:s medlemmar går med som individer i PSOP: den numeriska skillnaden mellan POI och PSOP å ena sidan, och att å den andra vår nästa kongress närmar sig, utesluter en speciell sammanslagningskongress.

Men det är verkligen en sammanslagning, ty i linje med en fullständig arbetardemokratis principer kommer dina vänner röster att höras fritt i vårt parti – så tidigt som vid vår kongress i maj, tror jag.

Den enda skillnad jag kan se mellan dina vänner och oss, och jag vidhåller att betrakta det som rent formellt, är frågan om ”Fjärde”. Vi vill bygga en ny revolutionär international. Den enda ”skillnaden” härrör ur det faktum att du har döpt ditt internationella sekretariat till ”Fjärde internationalen”, medan den nya internationalen enligt vår uppfattning inte kan skapas genom att vifta med ett magiskt trollspö. Den kommer att födas bland *massorna*, och *massorna* måste aktivt förberedas för det, måste fås att förstå nödvändigheten av den, måste fås att hitta den väg som leder till den. Ja, jag upprepar (även om jag på förhand förstår dina intensiva protester) att det bara är frågan om en *formell skillnad*. Det borde inte bli ett hinder för den outhärliga omgrupperingen, det outhärliga och brådskande förstärkandet av den revolutionära förtruppen i Frankrike.

Broderligt din,
Daniel Guérin
Les Lilas (Seine), 2 februari 1939

Centrismen och Fjärde internationalen

Kära kamrat Guérin!

Jag fick ditt brev samtidigt med Marceau Piverts officiella brev. Jag är dig stort tack skyldig för att du förklarar dina personliga ståndpunkter, även om jag – som du själv förutsåg – inte delar dem.

Till skillnad från Pivert anser du inte att det finns några ”allvarliga meningsskiljaktigheter”. Jag medger helt och fullt att det finns olika nyansskillnader i ert parti och att vissa av dem ligger mycket nära Fjärde internationalens uppfattningar. Men den tendens som förefaller vara dominerande i ledningen och vilken Pivert ger uttryck för, är åtskild från oss av en avgrund. Just Piverts senaste brev har övertygat mig om det.

För att avgöra en organisations politiska fysiologi är det av avgörande vikt att analysera den internationella fortsättningen av dess nationella politik. Jag tänker börja där. I mitt brev till Pivert uttryckte jag min förvåning över att ert parti efter de senaste årens erfarenheter fortfarande befinner sig i politisk allians med Independent Labour Party (ILP) i England, med POUM och liknande organisationer mot oss, och det trots den allra senaste erfarenheten: så sent som igår befann sig Pivert i politisk allians med Walcher – mot oss. Ert parti är ett nytt parti. Det måste fortfarande formera sig, det har ännu inte (i vissa avseenden tack och lov!) något bestämt utseende. Men ILP har existerat i dussintals år, det har utvecklats inför våra ögon. På sin tid kunde allt påvisas, analyseras och till stor del förutses. POUM gick igenom en stor revolution och visade sin verkliga skepnad. I båda dessa fall diskuterar vi inte de framtida möjligheterna för ett parti som håller på att formas, utan vi har att göra med gamla organisationer som har prövats av erfarenheterna.

ILP

Det är inte värt att tala om ILP särskilt länge. Jag ska bara påminna om ett mycket nytt faktum. Efter Münchenöverenskommelsen tackade ledaren för detta parti, Maxton, Chamberlain i parlamentet, och förklarade för den överraskade mänskligheten att Chamberlain med hjälp av denna politik hade räddat freden – oh ja, hade räddat freden! – att han, Maxton kände Chamberlain, och försäkrade att Chamberlain ”uppriktigt” hade bekämpat kriget och ”verkligt” räddade freden, etc., etc. Detta enda exempel är en slutgiltig och dessutom tämligen förkrossande karakterisering av Maxton och hans parti. Det revolutionära proletariatet avvisar Chamberlains ”fred” på samma sätt som det avvisar hans krig. Chamberlains ”fred” är en fortsättning av våldet mot Indien och andra

kolonier och förbereder ett krig med mer gynnsamma förhållanden för de brittiska slavägarna. En socialist, en revolutionär, kan inte ta på sig skuggan av ansvar för Chamberlains ”fredspolitik”, det kan bara en av imperialismens pacifistiska lakejer. Ett parti som tolererar en ledare som Maxton och handlingar som hans offentliga solidaritet med slavägaren Chamberlain är inte ett socialistiskt parti utan en bedrövlig pacifistisk klick.

POUM

Hur står det till med POUM? Enligt vad Pivert säger är hela ert parti ”enhälligt” beredda att försvara POUM mot vår kritik. Jag lämnar frågan om ”enhällighet” åt sidan: jag är inte så säker på att medlemmarna i er organisation i detalj känner till historien om den spanska revolutionen, historien om kampen mellan olika strömningar mitt under den, i synnerhet det kritiska arbete som Fjärde internationalens företrädare bidrog med i frågan om den spanska revolutionen. Men det är i alla fall uppenbart att *ledningen* för ert parti absolut inte har förstått POUM:s ödesdiga misstag, som härrör ur dess *centristiska, icke-revolutionära, icke-marxistiska* natur.

Sedan början av den spanska revolutionen har jag haft mycket nära kontakter med ett antal kämpar, i synnerhet Andreu Nin. Vi har skickat varandra hundratals brev. Först efter erfarenheter av ett ganska stort antal månader drog jag slutsatsen att Nin, som är ärlig och hängiven saken, inte är marxist utan centrist, i bästa fall en spansk Martov, det vill säga en vänstermensjevnik. Pivert skiljer inte mellan den mensjevnikiska och den bolsjevnikiska politiken under revolutionen.

Inte för ett ögonblick låtsades POUM:s ledare spela en självständig roll, de gjorde allt för att stanna kvar i rollen som goda vänner till ”vänster” och rådgivare till massorganisationernas ledare.¹ Denna politik hade sitt ursprung i POUM:s bristande tilltro till sig själv och sina idéer, och dömde POUM till dubbelspel, till en falsk ton, till ständiga svängningar som stod i skarp motsättning till klasskampens omfattning. Istället för att mobilisera förtruppen mot reaktionen och dess ynkliga lakejer, inklusive de anarkistiska byråkraterna, ersatte POUM det med kvasirevolutionära moralpredikningar till de förrädiska ledarna, och förklarade (för att rättfärdiga sig själv) att ”massorna” inte skulle förstå en annorlunda, mer bestämd politik. Speciellt under revolutionära förhållanden är vänstercentrismen alltid beredd att i ord anamma den socialistiska revolutionens program, och den är inte knusslig med högravande fraser. Men centrismens dödliga sjukdom är att den inte förmår att dra modiga taktiska och organisatoriska slutsatser utifrån sina övergripande uppfattningar. För dem förefaller det alltid vara ”för tidigt”, ”massornas uppfattningar måste förberedas” (med hjälp av undanflykter, dubbelspel, diplomati, etc.). Dessutom är centrismen rädd för att avbryta sina sedvanliga vänskapliga relationer till vännerna till höger, den ”respekterar” personliga åsikter. Det är därför den riktar alla sina slag... *åt vänster*, och bemödar sig på så sätt att höja sitt anseende i ögonen på den seriösa allmänna opinionen.

Sådan är också Marceau Piverts politiska psykologi. Han inser helt klart inte att ett skoningslöst sätt att ställa de grundläggande frågorna och en hård polemik mot vacklan bara är en nödvändig ideologisk och pedagogisk återspeglning av den oförsonliga och grymma karaktär som vår tids klasskamp har. För honom förefaller det vara ”sektarism”, brist på respekt för andras personlighet, etc., det vill säga han befinner sig helt och hållet på en nivå av småborgerligt moraliserande. Finns det några ”allvarliga meningsmotsättningar”? Ja, jag kan inte tänka mig några mer allvarliga meningsmotsättningar inom arbetarrörelsen. Med Blum och kompani har vi inte ”meningsmotsättningar”: vi befinner oss helt enkelt på olika sidor om barrikaderna.

¹ Precis som Marceau Pivert under lång tid, alltför lång tid, gjorde allt för att bli kvar som vän till vänster och rådgivare till Leon Blum och kompani. Jag är mycket rädd för att Marceau Pivert och hans närmaste ideologiska medarbetare inte ens idag har förstått att Blum inte utgör en ideologisk motståndare, utan en uttalad och dessutom... [resten av LT:s fotnot saknas.]

Orsaken till nederlaget i Spanien

Marceau Pivert gör som alla opportunisterna och centrister, och förklarar nederlaget för det spanska proletariatet med den franska och brittiska imperialismens och den bonapartistiska klickens i Kremls dåliga uppförande. Det är samma sak som att säga att det alltid och överallt är omöjligt för revolutionen att segra. Man kan inte förvänta sig eller kräva en mer omfattande, uthållig, hjältemodig rörelse från arbetarnas sida än den vi fick uppleva i Spanien. De imperialistiska "demokraterna" och det giriga slöddret i Andra och Tredje internationerna kommer alltid att agera som de gjorde mot den spanska revolutionen. Vad kan man då hoppas på? Den som åberopar borgarklassens och dess lakejers nesliga gärningar istället för att analysera de revolutionära eller kvasirevolutionära organisationernas politik är en brottsling. Det är just mot de förra som det behövs en riktig politik!

POUM har ett enormt ansvar för tragedin i Spanien. Jag har desto större rätt att säga det eftersom jag i mina brev till Andreu Nin ända sedan 1931 har förutspått de oundvikliga konsekvenser som den katastrofala centriska politiken leder till. Med hjälp av sina allmänna "vänsteristiska" formuleringar skapade POUM:s ledare en illusion av att det existerade ett revolutionärt parti i Spanien, och förhindrade att det uppstod verkligt proletära, oförsonliga strömningar. Genom sin politik av anpassning till alla möjliga sorters reformism var de på samma gång de anarkistiska, socialistiska och kommunistiska förrädarnas allra bästa hjälptrupper. Den personliga ärligheten och hjältemodet hos ett stort antal av POUM:s arbetare väcker givetvis vår sympati. Vi är beredda att till det yttersta försvara dem mot reaktionen och det stalinistiska slöddret. Men den revolutionär som på grund av sentimentala överväganden inte kan bedöma ett visst partis verkliga innersta väsen är inte värd mycket. POUM sökte alltid minsta motståndets väg, förhalade, vände undan, lekte kurrage med revolutionen. De började med att försöka förskansa sig i Katalonien och blundade för styrkeförhållandena i Spanien. I Katalonien hade anarkisterna den ledande positionen inom arbetarklassen. POUM började (trots alla varningar!) bortse från den stalinistiska faran och anpassa sig till den anarkistiska byråkratin. För att inte skapa några "onödiga" svårigheter för sig själva blundade POUM:s ledare för det faktum att anarkistbyråkraterna inte var värda ett dyft mer än alla de andra reformisterna, att de bara skylde sig med ett annat språkbruk. POUM undvek att tränga in i CNT [Confederación Nacional del Trabajo – Nationella arbetarfederationen, den anarkistiska fackföreningsrörelsen] för att inte störa relationerna till topparna i denna organisation och för att behålla möjligheten att kvarstå i rollen som rådgivare åt dem. Det är Martovs ståndpunkt. Men man måste säga till Martovs ära att han visste hur man skulle undvika så grova och skamliga misstag som att sitta med i regeringen i Katalonien! Att öppet och högtidligt gå från proletariatets läger till borgarklassens läger! Marceau Pivert blundar för sådana "detaljer". För arbetarna som under revolutionen riktar hela kraften i sitt klasshat mot borgarklassen är det av enorm betydelse om en "revolutionär" ledare deltar i en borgerlig regering: det förvirrar och demoraliserar dem. Och detta faktum föll inte från himlen. Det var en nödvändig del av POUM:s politik. POUM:s ledare talade ytterst våltaligt om den socialistiska revolutionens fördelar gentemot den borgerliga revolutionen, men de gjorde inte på allvar något för att förbereda den socialistiska revolutionen eftersom dessa förberedelser bara kunde bestå av en skoningslös, djärv, oförsonlig mobilisering av de anarkistiska, socialistiska och kommunistiska arbetarna mot sina förrädiska ledare. Man fick inte vara rädd för att bryta med dessa ledare, att under de första dagarna förvandla sig till en "sekt" även om den skulle förföljas av alla, man måste föra fram exakta och klara paroller, före båda morgondagen och använda händelseutvecklingen för att misskreditera de officiella ledarna och driva bort dem från sina positioner. Under loppet av åtta månader gick bolsjevikerna från att ha varit en liten grupp till att bli en avgörande kraft. Det spanska proletariatets energi och hjältemod gav POUM flera år på sig att förbereda sig. Vid två eller tre tillfällen hade POUM möjlighet att kliva ur sina lindor och bli vuxet. Om det inte gjorde det så är det ingalunda de "demokratiska" imperialisternas eller Moskvabyråkraternas fel, utan beror på en inre orsak: dess eget ledarskap visste inte vart det skulle gå eller vilka vägar det skulle slå in på.

Ett enormt historiskt ansvar faller på POUM. Om inte POUM hade gått hack i häl på anarkisterna och umgåtts vänskapligt med ”Folkfronten”, om det hade fört en oförsonligt revolutionär politik, då skulle det naturligtvis ha befunnit sig i ledningen för massorna i maj 1937 och troligtvis ännu tidigare, och skulle ha garanterat segern. POUM var inte ett revolutionärt parti utan ett centristiskt parti som hade lyfts upp av den revolutionära vågen. Det är inte alls samma sak. Marceau Pivert förstår än idag inte detta, ty han är själv centrist ända in i mörket.

Kurragömma

Marceau Pivert tror att han har förstått förhållandena och lärdomarna från juni 1936. Nej, han har inte förstått dem och hans oförmåga att förstå visar sig allra tydligast i frågan om POUM. Martov gick igenom revolutionen 1905 och tillgodogjorde sig inte alls dess lärdomar: det visade han under revolutionen 1917. Vid dussintals tillfällen skrev Andreu Nin – helt ärligt – att han höll med oss ”i princip” men att han var oense om ”taktiken” och ”takten”. Dessutom fick han innan sin död tyvärr aldrig tillfälle att en enda gång säga *klart* och *exakt* i vilket avseende han var oense och i vilket avseende han inte var det. Varför? Därför att han inte sa det till sig själv.

I sitt brev säger Marceau Pivert att hans enda meningsskiljaktighet med oss är bedömningen av ”takten” och han nämner dessutom en liknande meningsmotsättning 1935. Men bara några få månader senare, i juni 1936, utvecklade sig imponerande händelser som till fullo avslöjade hur Piverts misstag sig i fråga om takten. Han överraskades av dessa händelser därför att han trots allt fortsatte att vara vän till Leon Blum ”till vänster”, det vill säga vän till klassfiendens allra värsta representant. Händelsernas takt anpassar sig inte till den centristiska obeslutsamhetens rytm. Å andra sidan döljer alltid centristerna sin oenighet med den revolutionära politiken genom att hänvisa till ”takten”, ”formen” eller ”tonen”. Man kan hitta detta centristiska sätt att leka kurragömma med fakta och teorier under hela den revolutionära rörelsens historia.

Vad gäller frågan om den spanska revolutionen – de senaste årens allra viktigaste fråga – så analyserade Fjärde internationalen under varje skede situationen, kritiserade arbetarorganisationernas (framförallt POUM:s) politik, och gav en prognos. Har Pivert gjort ett enda försök att kritisera vår bedömning, att ställa sin analys mot vår? Aldrig! Det är något som centristerna aldrig gör. De fruktar instinktivt varje vetenskaplig analys. De lever på allmänna intryck och vaga korrigeringar av andras uppfattningar. De är rädda för att ta ställning och leker kurragömma med den historiska processen.

Jag har inte den minsta avsikt att ställa några särskilda krav på ert parti: det har nyligen brutit med socialdemokratin, det har aldrig haft någon annan skola. Men det bröt sig ut *åt vänster* under en period av djup kris, vilket öppnar betydande möjligheter för en revolutionär utveckling. Det är min utgångspunkt: annars skulle jag inte ha haft den minsta orsak att skriva ett brev till Marceau Pivert, som han tyvärr har besvarat genom att fortsätta att leka kurragömma. Marceau Pivert tar inte hänsyn till den verkliga situationen i ert parti. Han skriver att partiet visade sig vuxet sina uppgifter under den internationella krisen i september. Jag önskar av hela mitt hjärta att denna bedömning vore riktig. Men idag förefaller den mig alltför förhastad. Det blev inget krig. Massorna fann sig inte ställda inför ett fullbordat faktum. Rädslan för kriget dominerade inom arbetarklassen och småbourgeoisien. Det var dessa förkrigstendenser som ert parti uttryckte i sina abstrakta internationalistiska paroller. Men kom ihåg: 1914 var den tyska socialdemokratin och det franska socialistpartiet mycket ”internationalistiska”, mycket ”oförsonliga” – fram tills det första kanonskottet avfyrades. Den 4 augusti ändrade *Vorwärts* sin ståndpunkt så snabbt att Lenin frågade sig om det tidningsnumret inte var en förfälskning från den tyska generalstaben.

Man kan förvisso bara välkomna det faktum att ert parti inte slog in på en chauvinistisk väg i september. Men det är ännu så länge bara en negativ förtjänst. Att hävda att ert parti har klarat av ett test i revolutionär internationalism är att vara nöjd med alltför lite, det är att inte förutse den våldssamma offensiv som i händelse av krig kommer att uppstå från den borgerliga allmänna opinionens

sida, inklusive dess socialpatriotiska och kommunistiskt-chauvinistiska organ. För att förbereda partiet för en sådan prövning måste man idag skärpa dess medvetenhet, hårda dess oförsonlighet, dra ut alla dess teorier till sin slutsats, inte förlåta svekfulla vänner. Först av allt måste det bryta med frimurarna (som allihopa är patrioter) och pacifister av Maxtons sort och vända sig till Fjärde internationalen – inte för att omedelbart ställa sig under dess fana – ingen kräver det – utan för att tillsammans med den reda ut den proletära revolutionens grundläggande problem.

Det är just på grund av att kriget närmar sig som hela världens reaktionärer och framförallt dess stalinistiska organ skyller allt ont på ”trotskismen” och riktar sina främsta slag mot den. Andra drabbas också av några slag i förbigående, och behandlas också som ”trotskister”. Det är ingen slump. De politiska grupperna polariseras. För reaktionen och dess företrädare är ”trotskismen” det internationella hotet om en socialistisk revolution. Under dessa förhållanden betyder hela tiden de centrister av olika schatteringar som har skrämts av det ökande trycket från den ”demokratiska” och stalinistiska reaktionen: ”Vi är inga trotskister”, ”Vi är mot Fjärde internationalen”, ”Vi är inte så dåliga som ni tror”. De leker kurragömma. Min kära Guérin, det är dags att sätta stopp för denna ovärdiga lek!

Personlig känslighet och ideologisk oförsonlighet

Pivert säger i en ganska högdragen ton att han och hans vänner – till synes i motsats till oss syndare – är främmande för överväganden av personlig eller tendentiös karaktär. Är inte de orden häpnadsväckande? Hur kan överväganden av personlig och principiell (”tendentiös”) karaktär placeras på samma nivå? Personliga intressen och klagomål spelar en mycket stor roll bland småborgerliga halvrevolutionärer, bland frimurarna, överhuvudtaget bland alla centrister, högdragna och nyckfulla eftersom de saknar självkänsla. Men ”tendentiösa” överväganden, det vill säga omsorg om det politiska programmet, metoden, fanan. Hur kan man säga att ideologisk oförsonlighet är ”ovärdigt” vår epok, när den sistnämnda mer än någon annan kräver klarhet, djärvhet och oförsonlighet?

Bland frimurarna samlas personer från olika klasser, olika partier, personer med olika intressen och olika *personliga* mål. Frimurarnas ledarskaps hela konst består av att neutralisera de olika strömningarna och släta ut motsättningarna mellan grupperna och klickarna (i ”demokratins” och ”mänsklighetens”, det vill säga den härskande klassens, intressen). Således vänjer man sig vid att tala högt och ljudligt om allt utom det viktiga. Denna falska, hycklande, förvanskande moral genomsyrar direkt eller indirekt huvuddelen av den officiella arbetarrörelsens ledare i Frankrike. Marceau Pivert är själv genomdränkt av inflytande från denna moral. För honom verkar det oanständigt att yttra ett obehagligt faktum högt. Men vi anser det vara kriminellt att hålla tyst om fakta som är viktiga för proletariatets klasskamp. Det är den grundläggande skillnaden hos vår moral.

Kan du Guérin klart och öppenjärtigt svara arbetarna: vad förenar Pivert med frimurarna? Det kan jag säga dig: det är samma sak som skiljer honom från Fjärde internationalen, det vill säga småborgerligt sentimental obeslutsamhet, att vara beroende av den officiella allmänna opinionen. Om någon säger till mig att han är materialist och samtidigt går till kyrkan på söndagar, så säger jag att hans materialism är falsk. Han kan mycket väl utropa att jag är intolerant, att jag saknar takt, att jag angriper hans ”personlighet”, etc. Det rör inte mig. Att kombinera revolutionär socialism med frimureri är lika obegripligt som att kombinera materialism med katolicism. En revolutionär kan inte ha två politiska hemorter: en hos borgarklassen (för själen) och den andra med arbetarna (för den nuvarande politiken). Dubbelspel går inte ihop med den proletära revolutionen. Dubbelspel utplånar den inre stabiliteten och framkallar känslighet, obeständighet, intellektuell försagdhet. Sluta med dubbelspelet, Guérin!

Sekterism

När Marceau Pivert talar om vår ”sekterism” (vi förnekar inte att det finns sekteristiska tendenser i våra led och vi kämpar mot dem) och att vi är isolerade från massorna, så visar han återigen sin oförståelse av den nuvarande epoken och sin egen roll i den. Ja, vi är fortfarande isolerade från massorna. Av vem eller av vad? Av de reformistiska, stalinistiska, patriotiska, pacifistiska organisationerna och alla möjliga sorters centriska grupper i vilka den förfallande kapitalismens självförsvarsreflexer uttrycks – ibland på ett ytterst indirekt och komplicerat sätt. Allt medan Marceau Pivert *hindrar* en viss grupp arbetare från att driva sina idéer hela vägen, och således *isolerar* dessa arbetare från marxismen, så förebrår han samtidigt oss för att vara isolerade från massorna. En av dessa isolatorer är centrismen, en aktiv del av denna isolator är Pivert. Vår uppgift är just att avlägsna dessa ”isolatorer”, övertyga en del och vinna dem till revolutionens sak, och avslöja och utrota de andra. Pivert skräms helt enkelt av revolutionärernas isolering för att stanna mycket nära pacifisterna, förvirrarna och frimurarna, skjuta upp de allvarliga frågorna till en obestämd framtid, åberopa en felaktig ”rytm” och dålig ”ton” – kort sagt stå i vägen för arbetarrörelsens förening med den revolutionära marxismen.

Marceau Pivert nedvärderar våra kadrer eftersom han inte har förstått grundvalarna i de frågor som finns på dagordningen. För honom verkar vi syssla med hårklyverier. Han har helt fel. Precis som en kirurg måste lära sig att skilja mellan olika vävnader, olika nerver för att hantera skalpellens på rätt sätt, så måste en revolutionär kämpa noggrant och omsorgsfullt analysera alla frågor och dra de slutgiltiga slutsatserna av dem. Marceau Pivert ser sekterism där det inte finns någon.

Det är märkligt att alla de verkliga sekteristerna, som Sneevliet, Vereecken, etc., samlas runt Londonbyrån, POUM, Marceau Pivert. Lösningen på gåtan är enkel: sekterister är opportunisterna som skräms av sin egen opportunism. Och centristerna svänger mellan sekterism och opportunism. Därav deras ömsesidiga dragningskraft. Sekteristen kan inte ha massorna bakom sig. Centrismen kan inte stå i ledningen för dem annat än under korta, övergående ögonblick. Bara revolutionära marxister kan visa vägen för massorna.

Fjärde internationalen

Du upprepar de gamla fraserna om att det först är nödvändigt att ”övertyga massorna” om behovet av Fjärde internationalen, och att man först efter det får utropa den. Detta motstånd är absolut inte verkligt, seriöst, det har inget reellt innehåll. De revolutionärer som är för ett tydligt program och en bestämd fana samlas i internationell skala för att kämpa för att erövra massorna. Det är just det vi har gjort. Vi skall skola massorna med hjälp av rörelsens erfarenheter. Du vill skola dem ”preliminärt”? Hur? Med hjälp av alliansen med imperialistlakejen Maxton eller den centriska predikanten Fenner Brockway eller med frimurarvännerna? Tror du på allvar att de personerna kommer att skola massorna för Fjärde internationalen? Jag kan bara skratta förbittrat. Den välkände Jacob Walcher, en vulgär socialdemokrat, undervisade under lång tid Marceau Pivert att ”det inte var dags” för Fjärde internationalen, och nu förbereder han sig för att gå över till Andra internationalen, där han för övrigt har sin plats. När opportunisterna åberopar att massorna inte är mogna, är det vanligtvis för att dölja sin egen omognad. Under kapitalismen kommer aldrig *hela* massan att vara mogen. Massornas olika skikt mognar vid olika tidpunkter. Kampen för att göra massorna ”mogna” börjar med en minoritet, med en ”sekt”, en förtrupp. Det finns inte och kan inte finnas någon annan väg under historien.

Utan att ännu ha någon lära, någon revolutionär tradition, ett klart program, massor, var ni inte rädda för att utropa ett nytt parti. Med viken rätt? Ni anser uppenbarligen att era idéer ger er rätt att vinna massorna, eller hur? Varför vägrar ni då tillämpa samma kriterier på internationalen? Bara för att ni inte vet hur ni ska höja er till en internationell ståndpunkt. För er är ett nationellt parti en

livsnödvändighet (även om det är i form av en inledande organisation), men ett internationellt parti ser ni som en lyx, och det kan vänta. Det är illa Guérin, mycket illa!

För en ärlig sammanslagning

Istället för att slå ihop organisationerna föreslår Marceau Pivert en "enhetsfront". Det ser högtidligt ut, men det finns inte så mycket i det. En "enhetsfront" har betydelse när det handlar om massorganisationer. Men det är inte fallet här. Med tanke på organisationernas skilda existens är tillfälliga överenskommelser vid en eller annan tidpunkt förvisso oundvikliga. Men det som intresserar oss är inte enskilda fall utan politiken i sin helhet. Den centrala uppgiften är arbete i fackföreningarna, att tränga in i socialist- och kommunistpartiet. Den uppgiften går inte att lösa med en "enhetsfront", alltså med ett diplomatiskt spel mellan två svaga organisationer. Det krävs en samling av styrkorna kring ett tydligt program, för att med gemensamma krafter tränga in i massorna. Annars går all "rytm" förlorad. Det är mycket, mycket lite tid kvar.

Till skillnad från Pivert anser du personligen att en sammanslagning är möjlig och nödvändig, men, tillägger du, på villkor att det blir en lojal, ärlig sammanslagning. Vad menar du med det? Att avstå från kritik? Ömsesidig syndernas förlåtelse? Vår franska sektion strider för sina uppfattningar med ett tydligt program och med bestämda metoder. Den är redo att kämpa tillsammans med er för dessa uppfattningar, den är beredd att kämpa för sina idéer inom era led med de metoder som varje frisk proletär organisation garanterar. Det är vad vi anser vara en ärlig enhet.

Vad menar Pivert med ärlig enhet? "Låt bli mitt frimureri, det är min personliga angelägenhet." "Låt bli min vänskap med Maxton och Fenner Brockway." Ursäkta, men frimurarna är klassfiendens organisation, Maxton är en pacifistisk lakej till imperialismen. Hur kan man inte kämpa mot dem? Hur kan man inte förklara för alla partimedlemmar att politisk vänskap med dessa herrar är en öppen dörr till förräderi? Ändå förefaller vår kritik av Maxton för Pivert vara illojal eller "sekundär". Varför denna ytliga oro? Vi måste leva och låta leva. När det gäller frågan om politisk lojalitet har vi andra, för att inte säga motsatta, kriterier än Marceau Pivert. Det måste erkännas öppet.

När jag skrev till Pivert hade jag inga stora illusioner, men jag övergav inte hoppet om ett *närmande* till honom. Piverts svar visade att vi har att göra med en organisk centrist, som under inverkan av de revolutionära händelserna snarare kommer att gå åt höger än vänster. Jag skulle bli glad om jag har fel. Men för närvarande kan jag inte tillåta mig någon optimistisk bedömning.

Vad drar jag för slutsats, frågar du? Jag likställer inte Pivert med er unga organisation. För mig förefaller en sammanslagning möjlig. Hur sammanslagningen går till beror inte på mig: det är ett ärende för kamraterna som arbetar på plats. Jag är för en *ärlig* sammanslagning i den mening som anges ovan: att inför de två organisationernas medlemmar klart och öppet ställa alla den revolutionära politikens frågor. Ingen har rätt att bedyra att man är ärlig och sedan klaga på motståndarens hårklyverier. Det handlar om proletariatets öde. Man kan inte basera sig på enskilda individers välmening men däremot på ett partis konsekventa politik. Om det, som jag hoppas, går att uppnå en sammanslagning, och om sammanslagningen skulle öppna för en seriös diskussion, ber jag dig att se mitt brev som ett bidrag till denna diskussion, från fjärran.

Mina uppriktiga hälsningar,
Leo Trotskij
Coyoacán, D. F., 10 mars 1939.

PS. – Jag borde, om än i förbigående, även här nämna att ert partis namn ur marxistisk synvinkel ger ett egendomligt intryck. Ett parti kan inte vara ett arbetar- och bondeparti. I sociologisk mening är bondeklassen en del av småbourgeoisien. Ett proletariatets och småbourgeoisien parti är ett småborgerligt parti. Ett revolutionärt socialistiskt parti kan bara var proletärt. I sina led innehåller det bönder och överhuvudtaget individer från andra klasser, *i den mån dessa anammar proletaria-*

tets ståndpunkter. I en revolutionär regering kan vi förvisso bilda ett block med en bondeorganisation och skapa en arbetar- och bonderegering (på villkor att proletariatet garanteras ledningen). Men ett parti är inte ett block, ett parti kan inte vara ett arbetar- och bondeparti. Partiets namn är dess fana. Ett misstag i namnet är alltid fyllt av faror. För några år sedan bröt Stalin helt med marxismen när han talade för "arbetar- och bondepartier för länderna i Östern". Vänsteroppositionen gick hårt mot denna opportunist. Inte heller idag ser vi någon anledning att bryta mot klasständpunkten, varken för länderna i Östern eller länderna i Väst.